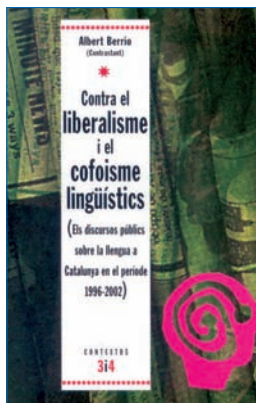

Contra el liberalisme i el cofoisme lingüístics

Albert Berrio,
Contra el liberalisme i el cofoisme lingüístics
(Els discursos públics sobre la llengua a Catalunya en el període 1996-2002),
Editorial 3 i 4, Col·lecció "Contextos", València 2004.

El Col·lectiu Contrastant, des de la seva web (www.contrastant.net), analitza el discurs dels mitjans de comunicació, especialment pel que fa a la llengua i a la realitat sociolingüística dels Països Catalans. Albert Berrio n'és membre i en aquest llibre aplica, amb rotunditat i saviesa, la metodologia científica per tal d'analitzar els discursos sobre la llengua que han tingut difusió pública entre l'any 1996 i el 2002.

Berrio explica com es va reflectir el debat sobre la llengua en la redacció de l'Estatut de Sau, i com del consens polític d'aquell moment sobre la qüestió s'ha anat passant a l'aparició de diversos tipus de discurs; analitza des d'una visió crítica les tesis liberals, partidàries dels drets individuals per sobre dels col·lectius, dividides en dos grups: les que estan d'acord amb la política lingüística per normalitzar el català (com Albert Branchadell) i les que hi estan en contra perquè consideren que el bilingüisme ja és la normalitat (com el Fòrum Babel i altres autors); analitza també altres

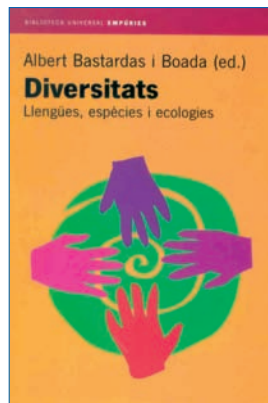
tipus de discursos, entre els quals el del «cofoisme lingüístic», que basa el seu optimisme respecte a la situació del català en la quantitat de persones que coneixen la llengua i no pas en els àmbits d'ús assolits o pendents d'assolir (discurs que s'ha promogut tots aquests anys des del poder polític oficial) i el del nacionalisme d'Estat, que està latent en la nostra societat i serveix per a mantenir i perpetuar el projecte polític de l'Estat espanyol tal com és ara; i finalment aporta un seguit de proves extretes de la vida quotidiana i dels mitjans de comunicació que reforcen la valoració negativa que l'autor fa de la situació de la llengua.

Berrio dissectiona les tesis de cada discurs, les rebut amb arguments sòlids, exemples clars, paraules contundents i preguntes incitadores a la reflexió, alhora que demostra la fallàcia que s'hi amaga. I ho fa amb una valentia que no defuig la polèmica, desemmascarant els promotors de cada discurs i citant-los amb noms i cognoms: els dos manifestos del Fòrum Babel, el llibre de Branchadell contra la independència, altres treballs d'autors com Jesús Royo o Miquel Porta Perales (tots dos en una línia semblant a la dels babelians) i el discurs públic del poder polític oficial, al qual Berrio critica que hagi defugit el debat que els babelians proposaven i s'hagi acomodat en una postura feble que fins ara ha impedit que el català esdevingui una llengua necessària i que, en conseqüència, assoleixi més àmbits d'ús.

Aquest és un llibre lúcid i concís que evidencia els arguments falsos al voltant de la situació del català i fa propostes interessants per a assolir la plena normalitat. Un llibre valent i necessari que ens forneix d'arguments per a reflexionar. Amb aquest llibre Albert Berrio enceta el debat entre la classe política i també entre els ciutadans el debat sobre l'estat de la llengua.◆

ANNA PORQUET I BOTEY

Diversitats

Albert Bastardas (ed.),
Diversitats. Llengües, espècies i ecologies,
Empúries, Barcelona 2004.

Aquest llibre és el fruit de la I Jornada Transdisciplinària organitzada per la Universitat de Barcelona, que va tractar el tema de la bio/linguodiversitat. S'hi recullen també textos elaborats posteriorment però influïts per allò que s'hi va dir. Es tracta d'escrits que tenen per objectiu entendre i ajudar a preservar la diversitat biològica i cultural des d'una perspectiva interdisciplinària, més enllà de la lingüística i la sociolingüística, per tal de trobar nous models teòrics que ajudin a entendre i aprofundir en la realitat dels fenòmens de contacte i evolució lingüístics.

Albert Bastardas creu convenient d'integrar la creixent consciència de l'extinció de les espècies vegetals i animals amb la de la desaparició de moltes varietats lingüístiques, elaborant una nova teoria des del que anomena *socioecologia de les llengües*, una nova manera de mirar el món. Un enfocament holístic que posa l'accent en el tot per damunt de les parts i que fa prendre consciència clara de la interrelació dels fenòmens de la realitat i de la centralitat d'aquestes interdependències. També s'hi troben les aporta-

cions de l'antropòleg Claudi Esteva i Fabregat, de la lingüística Carme Junyent, del lingüista Joan A. Argenter, de l'ecòleg Jaume Terradas i del filòsof J.M. Terricabras.

En l'apartat de perspectives teòriques –encetat per Bastardas– Esteva parla de la diversitat en la cultura, exemplificada en els 206 grups ètnics indígenes que sobreviuen al Brasil (dels més de mil amb què es van trobar els europeus quan hi van arribar); Junyent se centra en la lingüística genètica, la branca dedicada a l'estudi del parentiu lingüístic i l'origen de les llengües. I en l'apartat –més breu– de perspectives ètiques i polítiques Argenter ens parla de la destrucció de la diversitat lingüística i d'algunes raons per a evitar-la; Terradas fa un seguit de valoracions ètiques i polítiques de la diversitat des de l'ecologia, mentre que Terricabras les fa des de la filosofia, començant per afirmar que tot i que és impossible distingir nítidament entre natura i cultura, sí que convé distingir entre la llengua com a mitjà i la llengua com a medi, ja que el llenguatge no és ben bé un mitjà de comunicació sinó un medi en el qual viuen els parlants d'una llengua.

Es tracta d'un seguit d'intervencions que volen superar la vella concepció biològica per a mostrar la validesa del paradigma ecològic, tan necessari per a fer possible, per exemple, el funcionament normal de la comunitat lingüística catalana, sempre que no s'oblidi la dimensió política dels fenòmens de contacte lingüístic, que en el nostre cas encara pateix de tots els mals a què condueix la subordinació lingüística del català.◆

JORDI SOLÉ I CAMARDONS